

Mand, hver Familie har to større Værelser, og i det ene er der indrettet et lille Køkken. Jeg har ved Selvsyn undersøgt dette Forhold, og det har interesseret mig at forvise mig om, da jeg undersøgte dette Forhold i 1899 temmelig indgaaende og nøje, at Personalet ved de svenske Stasbaner var overordentlig tilfreds med den Form af Huslejetillæg, det derved har faaet, ligesom ogsaa Statsbanernes Direktion var overordentlig vel tjent med i mange Tilfælde at vide, ikke blot, at Personalet havde bekvemme Boliger, men at det boede i rimelig Afstand fra det Sted, hvor det skulde gøre Tjeneste. Det var i mange Maader bekvemt og hensigtsmæssigt for Statsbanedriften at have disse Boliger, hvor Personalet opholdt sig, saaledes at man hurtigt kunde kalde dem til Stede, for saa vidt der skulde ydes Reservetjeneste eller deslige.

Her hos os er man jo gaaet en noget anden Vej, idet man enkelte Steder er begyndt med at danne Byggeforeninger. Hos os har det underordnede Jernbanepersonale flere Steder taget den Sag i sin Haand; det er jo sket nede ved Gødser og i Esbjerg og vist et Par andre Steder her i Landet. (*Christian Rasmussen*: I Helsingør.) I Helsingør f. Eks., ja, det kan nok være, at man ogsaa i Helsingør har forsøgt det, men jeg har set det i Gødser og ved Esbjerg, og det synes jo i og for sig ret tiltalende, at Personalet selv indretter sig, som det vil, naar det vel at mærke paa billig Maade kan tilvejebringe den Kapital, der er nødvendig for at indrette de fornødne Boliger. Og her vil jeg sige ligesom den sidste ærede Taler, at jeg synes ikke, at Statslaanefonden er det Sted, hvortil man skal henvise dem. Jeg forstaar ikke, hvorfor den højtærede Minister ikke benytter den Del af Reserve- og Pensionsfondens Midler, som endnu maa være til Stede. Det vil jo være i Tingets Erindring, at vi for et Aar eller to siden lode Staten overtage Assurancen af sine Bygninger, og at man i det Øjemed overlod Finansministeren at anvende et større Beløb af den Fond, der endnu var levnet fra Revisionen af Loven om Statsbanedriftens Ordning. Der er et Beløb tilbage, og jeg har rigtignok ment det naturligt, at den højtærede Minister sørgede for, at det kom i hans Hænder til Anvendelse i dette Øjemed, hvad enten det nu sker under den ene eller den anden Form, hvad enten det sker under den Form, at man paa billige Vilkaar vil laane Personalet de fornødne Midler, hvis det

selv vil opføre Boliger, eller man vil gaa til det, her er foreslaaet, at Staten opfører Boliger og udlejer dem til Personalet paa billige og rimelige Vilkaar.

Jeg er dog rigtignok af den Formening, at vil man gaa den sidste Vej, vil det blive meget dyrt, hvis man vil gøre det Krav gældende, at man skal indrette en Bygning til hver enkelt Familie. Jeg ser ikke, at der er noget som helst i Vejen for, at flere Familier kunne bo i et fælles Bygningskompleks, naar det bliver indrettet paa en bekvem og hensigtsmæssig Maade; og det maa man selvfølgelig sørge for.

Spørgsmaalet om under en eller anden Form at yde en Huslejegodtgørelse til det underordnede Personale ved Statsbanerne har jo længe været brændende. Man har drøftet det her i Tinget, og det kan jo ikke skjules, at der fra en Del af Personalets Side er rejst en Opposition imod, hvad der skete ved den sidste Lov om Statsbanedriftens Ordning og Lønninger af 1903, idet man mener, at der den Gang for en Del skete Uret mod Statsbanernes Personale ved, at man fratog dem et Huslejetillæg, som de havde haft i mange Aar, og som de mente, at de havde gyldigt Krav paa at beholde. Her maa jeg dog gøre opmærksom paa, at Statsbanefunktionærerne mig bekendt før Loven af 1903 ikke havde noget *Huslejetillæg* eller nøde nogen Huslejegodtgørelse i Ordets egentlige Forstand, men det, de modtog, var et *Opholdstillæg*, et Beløb, der blev tildelt dem, naar de for at udføre deres Tjeneste kom til at opholde sig paa enkelte Pladser her i Landet, hvor man mente, at Opholdet i det hele taget var dyrere, end det almindeligt var paa de andre Pladser her i Landet, hvor Statsbanernes Personale maatte opholde sig. Men den Ordning af Opholdstillæg, man havde før Loven af 1903, var jo en fuldstændig vilkaarlig Ordning. Det var overladt til Statsbanedriften, til Generaldirektoratet at bestemme, hvilke Byer der skulde anses for særlig dyre at have Ophold i, og derefter blev Opholdstillæget fastsat til 60 Kr., 90 Kr. eller 120 Kr. paa de allerdyreste Steder. Men det var ganske vilkaarligt, hvorledes man fra Generaldirektoratets Side fordelte disse Opholdstillæg, og efterhaanden som Ønskerne stege hos dem alle om at opnaa saadant Opholdstillæg, fik det større og større Udstrækning, indtil man til sidst før Loven af 1903 kunde paavise, at omtrent de 86 pCt. af det underordnede Personale